

va i mancomunadament els diversos estaments productius i manufacturadors que constitueixen la gran família obrera i proletària. Així devé l'esperit d'associació i societari per a la comunitat constitutiva dels obrers competents a un mateix ofici, a una mateixa obra manual o a un mateix medi qualsevol de producció.

Interminable i fatigosa fóra la tasca d'enumerar, una per una, les extenses agrupacions legalment reconegudes pertanyents a aquestes poderoses legions de proletaris que impulsen amb l'esforç neguitós del seu treball tota la vida evolutiva de la terra.

Artisans, obrers fabrils, comercials, agrícoles, marítims, terranis i soterranis; tots, tots i cadascú d'ells, societariament constituïts, són avui nuclis ponderatius, baluards inexpugnables capacitats per a resistir amb èxit les iniqüitats del superbs i les miseris de l'explotació. Pocs, molt pocs han resistit al procediment positiu de la defensa dels seus drets, a la possessió de la seva ponderació representativa, social o col·lectiva. Fins els més humils han seguit l'exemple. Avui quasi tots tenen personalitat, tots... menys els artistes. Ens referim als artistes gràfics, als que, amb el llapic, el pinzell o bé amb la ploma, engreixen, amb la matèria gris del seu cervell, a l'estiracordetes dit marxant, o a l'editor desaparegut que'ls esclavitza.

Com és possible, diràn, per exemple, els manobres, com és possible que siguin ells, els artistes, els obrers intel·lectuals; ells, els superhomes, els difundidors de la cultura i els conreadors gràfics de les idees els únics proletaris que's resignin a suportar la indignitat social d'un vassallatge que ja nosaltres no sufrim, i es conformin, com els paries de les èpoques pretèrites, al jou depressiu dels dominadors? I aquest afront dels més humils, aquesta censura, cal confessar-la justificada. La situació indefinida dels artistes quins treballs es relacionen amb el conreu de les arts gràfiques és insostenible i vergonyós; i ells, en molta part, se'n tenen la culpa.

El que sotscriu aquestes ratlles, en mèrits personals el darrer de la colla i el primer en fugir per a emancipar-se, va proposar, ja fa alguns anys i amb la valiosa col·laboració d'un

bon company que és avui popular bibliotecari, un projecte d'associació que, amparant els drets d'aquests cultes proletaris, acabés d'una vegada amb els pretenciosos esquirols i amb les avaricies i exigències dels seus explotadors. Malaguanyada feina! Aquell noble desig d'emancipació i aquell projecte, tant dignes de millor sort, foren desatesos per una majoria d'inconscients que, si bé podien distingir-se com artistes, socialment i per sa desventura ni arribaven al nivell d'analfabets.

I així, fent bohemia eterna, condemnats a deixar-la per herència als seus fills, els paries del nostre segle, els artistes proletaris, abdicant d'un dret que protegeix i dignifica a tots els homes, sotmesos a les fuetades del burgès, a la competència dels famolencs i també a la dels propis companys o convertits en odiosos esquirols, indiferents o apàtics, tancats amb pany i clau dins de les seves torres de misèria —que ells imaginin de marfil,—desavinguts, esma-perduts i tristos devallen i devallen resignats com xais esgarriats, pel camí del sacrifici. I en tant no trobi eco el crit de rebeldia, devallen i devallen fatalment sens ni merèixer commiseració de la legió d'humils, que, més previsors i més dignes, ocupen el lloc que'ls senyala el Progrés en el festí de la vida.

Els ho han volgut i en el seu pecat d'imprevisió hi troben la penitència. No tenim dret a la festa del primer de maig.

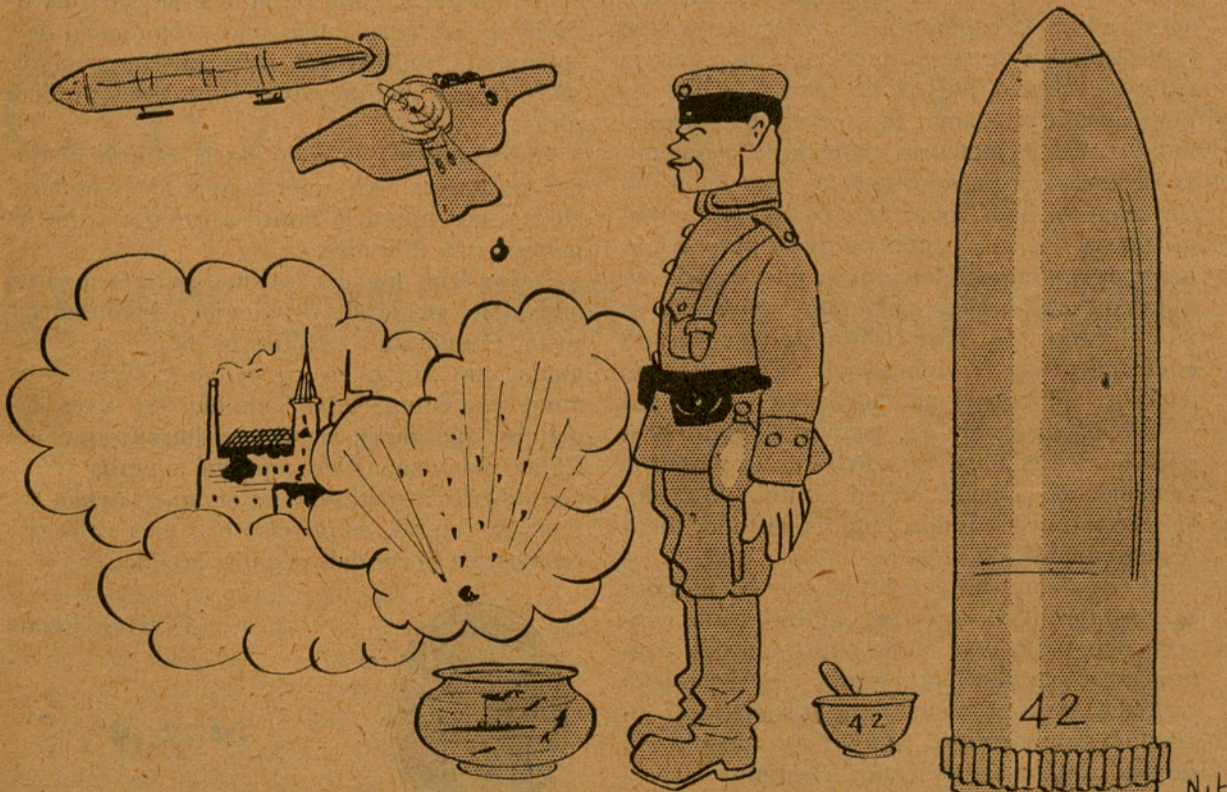
JOAN LLOPART

Qüestió obrera? Formulem bé el problema. En el fons no hi ha tal qüestió obrera, sinó una qüestió humana. Sobre la terra sols existeixen dugues classes d'homes: els productius i els improductius; els que sostenen i fan créixer la vida i els que sols la gasten o la detenen. La qüestió està en apoiar als primers i en combatre als segons.

J. RUSKIN

EL PRIMER DE MAIG D'ENQUANY

Els únics que treballen

El nacionalisme i els obrers

Es d'uns quants anys cap a nosaltres, d'encà de la aparició en la vida pública catalana del nacionalisme republicà, que'ls nacionalistes celebren i commemoren aquesta diada de fraternitat i amor, el primer de maig de les reivindicacions proletàries.

I és que abans el nacionalisme vivia com arbre isolat en la plaça de les passions i les lluites, ventejat per tots els orèigs; però de tal manera, que quan era la ventada del conservadurisme reaccionari, la que espolsava la seva brancada, oposava a l'embat del vent la flexibilitat d'una canya blincada, i quan era l'embat de les lluites obreres per a un avenir millor, el que feia trontollar tot l'arbre de les reivindicacions nacionals, aquest s'oposava, altiu i ferm, amb la fermesa del arbres centenaris, a l'embat del vent i a la coïçor de la lluita.

D'aquí que lo que en el fons és un moviment de llibertat i d'amor, el moviment de l'autonomia de les nacionalitats, havés estat considerat a Catalunya, per un erro lamentable de tàctica dels que'l dirigien, com creuada de burgesos que anava a la conquesta d'un botí material, excloent de sa possessió a les classes desvalgudes i desheretades.

Sortosament la situació de les forces ha canviat. Avui el nacionalisme ja no és, per als obrers de la nostra terra, un moviment hostil, ni sols indiferent a sos anhels, a ses esperances, a ses ambicions... S'ha obrat el miracle!

Benvinguda hagi estat aquesta hora que, coneixent-nos els uns als altres, haguem après a estimar-nos i voler-nos; que són unes mateixes tiranies les que pesen darrunt nostre; que és la mateixa llosa de plom, és la mateixa societat podrida la que sepulta avui les reivindicacions socials dels obrers catalans i les reivindicacions patriòtiques de Catalunya.

Saludem-les i ajudem-les, aquestes aspiracions justicières dels obrers, des del camp nacionalista. Si és veritat que'l nostre és un moviment integral, no respondrà a la seva íntima naturalesa fins i tant que les masses obreres se sentin amb ell identificades, fins i tant que s'hagi esborrat del nacionalisme tota ombra que'l faci aparèixer com partit de classe.

No, no són oposades, ni tant sols paral·leles, les aspiracions de reivindicació societaria que arboren el pit de les multituds desvalgudes, ni aquestes altres aspiracions autonomistes de tota una raça, que's redreça i demana son lloc d'honor entre'ls pobles lliures de la terra; no són oposades, ni paral·leles, sinó que, pel contrari, són dugues línies convergents. Perquè hi ha multitud de problemes que sols dins d'un règim d'autonomia política per als catalans podran resoldre i solucionar els obrers de la nostra terra; problemes que sols a ells atanyen, que, per sa naturalesa i manera de plantejar-se, sols a ells interessin.

Els qui des del nacionalisme tanquin els ulls a la realitat d'aquesta nova vida que s'im-

Cafè Restaurant

PETIT PELAYO

SERVEI A LA CARTA I A COBERTS
SALO ESPECIAL PER A BANQUETS

Telefon 1871